УДК 371.132:796.5

Коллегаєв М. Ю.
к.п.н., доцент
КЗВО «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» ЗОР
м. Запоріжжя, Україна

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК АКТИВНИХ ВИДІВ ТУРИЗМУ ПОХІДНОГО ТИПУ В УКРАЇНІ

У контексті вивчення найближчих перспектив розвитку активних видів туризму в умовах військової агресії РФ проти України, що триває з лютого 2022 року, є актуальним розглянути недавній досвід негативного впливу пандемії COVID-19 на даний сегмент туризму.

Активні види туризму є не лише найбільш швидко зростаючим сегментом світової індустрії туризму, а й найбільш стійким напрямом впливів локальних і глобальних негативних чинників. Першим показовим прикладом такої стійкості став період Світової економічної кризи, коли темпи зростання світової індустрії туризму у 2009-2012 роках впали з 5% до 2,8%, тоді як сегмент пригодницького туризму зберіг свої 17% щорічного зростання [1].

Безумовно, ця стабільність пояснюється стрімким зростанням привабливості даного сегмента серед людей найактивнішої вікової категорії. Середній вік споживачів пригодницьких та екстремальних турів становить 36 років [2]. Крім того, значна частина споживачів цих турів є представниками середнього класу з високим та стабільним рівнем платоспроможності.

В Україні стійкості розвитку активних видів туризму сприяють глибокі традиції самодіяльного туризму, які багато в чому сформували сучасний ринок активних турів похідного типу та сам сучасний спортивно-оздоровчий туризм як масовий рух.

Автор є активним учасником розвитку похідного туризму протягом останніх 40 років, керівником туристського клубу та близько 70 спортивних та пригодницьких походів. Тому особистий досвід автора та його колег з подолання наслідків пандемії може розглядатися як типовий для багатьох керівників як спортивних походів, так і комерційних турів похідного типу.

Стрімкий та близький до катастрофічних проявів розвиток пандемії COVID-19 у першій половині 2020 року призвів до закриття більшості країн. Зокрема, через неможливість проведення літнього походу в іспанських та французьких Піренеях, куди вже було взято авіаквитки, довелося організовувати водний похід річкою Ворсклою, а в травні 2021 року на річку Стрий, замість байдаркового походу Егейським морем.

У літньому сезоні 2021 року стали доступними такі традиційні для походів країни як: Туреччина, Чорногорія та відносно нова для українців Албанія, куди ми організували серпневий похід. Ці країни знову затребувані для любителів активного відпочинку, а для деяких стали тимчасовою альтернативою раніше запланованим походам до Альп, Норвегії чи Ісландії.

Щодо внутрішнього активного туризму, то найменш постраждав сегмент байдаркових турів малими річками України.

В України знаходиться велика кількість річок, придатних для організації байдаркових турів. На території України налічується 116 річок довжиною понад 100 км. При цьому близько 90% річок України є простими рівнинними річками не вище 1 категорії складності за класифікацією водного туризму. Таким чином, природні ресурси розвитку водного туризму в своєму масовому сегменті найбільш відповідають наступним формам активних водних подорожей: багатоденних байдарковим турам і байдарковим турам вихідного дня.

Закриття кордонів під час пандемії показала, що малі річки України є важливим ресурсом активних видів внутрішнього туризму. З урахуванням руйнівних для комунікацій паводків весни-літа 2020 року в Карпатах, для великої кількості активних туристів виявилися

недоступні традиційні райони подорожей літньо-осіннього періоду. Таким чином, територія для активних подорожей різко звузилася.

В результаті став ще більш затребуваний ресурс байдаркових турів і самодіяльних походів. Даний ресурс і раніше був дуже популярний, але в основному в сегменті байдаркових турів вихідного дня (1–2-денних), причому найбільш затребувані були одноденні тури і прокат байдарок в місцевій акваторії. Ще більш привабливий він став через аномальну літню спеки, тому, що більшість малих річок, придатних для байдаркового сплаву течуть в покритих лісом берегах в умовах комфортного мікроклімату.

Під час проведення походу у серпні 2020 року по Ворсклі ми спостерігали безліч комерційних груп на різних ділянках річки, зручних для організації трансферу груп. Спілкування з гідами виявило повне завантаження груп та небувало високий попит на такі тури.

У сезоні 2021 року, крім байдаркових походів та турів, знову зросла кількість пішохідних подорожей Карпатським регіоном та лісовими масивами рівнинної України.

Таким чином пандемія COVID-19 у 2020–2021 роках показала стійкість функціонування активних видів туризму в Україні як у самодіяльній, так і в комерційній формах організації. Крім того, вже у військовому літньому сезоні 2022 року автор спостерігав значну кількість не лише самодіяльних, а й комерційних пішохідних груп у Карпатах. Все це дозволяє стверджувати, що навіть у воєнний час активні подорожі похідного типу не припинилися і розвиваються.

Література:

1. Adventure Travel News [Новинний веб-сайт пригодницького туризму]. URL: http://www.adventuretravelnews.com/category/adventure-travel-trade-association. (дата звернення: 25.09.2022).

2. Stowell Shennon Attas-stowell-quoted-in-marketingweek-around-adventure-travel-stats-and-trends : [Статистика та тенденції розвитку пригодницького туризму]. *Marketing Week*. URL: http://www.adventuretravelnews.com/attas-stowell-quoted-in-marketingweek-around-adventure-travel-stats-and-trends. (дата звернення: 15.10.2021).